

LESCONCEPT, DE VRIJHEIDSKIST (GROEP 7)

De Vrijheidskist is een interactief lesconcept voor groep 7 waarin leerlingen kennismaken met het slavernijverleden en de rol van Nederland daarin. Aan de hand van een introductievideo, quiz, symbolische voorwerpen, een tijdlijnopdracht en reflectiemomenten leren leerlingen wat slavernij betekende en wat vrijheid toen en nu inhoudt.

Het concept stimuleert actief leren, samenwerken en kritisch nadenken. Door het gebruik van tastbare objecten, beeldmateriaal en opdrachten worden abstracte historische thema's begrijpelijk en invoelbaar gemaakt.

De afsluitende opdracht met Tony's Chocolonely legt bewust de link tussen het slavernijverleden en moderne slavernij, waardoor het onderwerp ook buiten de klas wordt doorgetrokken.

Koppeling aan kerndoelen (SLO):

Dit lesconcept sluit aan bij de kerndoelen Oriëntatie op jezelf en de wereld.

- **Kerdoel 51:** Leerlingen werken met historische bronnen zoals voorwerpen, video's en een tijdlijn en ontwikkelen tijdsbesef.
- **Kerdoel 52:** Leerlingen leren over kenmerkende aspecten van het slavernijverleden binnen de Nederlandse geschiedenis.
- **Kerdoel 53:** Leerlingen leren belangrijke historische gebeurtenissen kennen en verbinden deze aan bredere wereldgeschiedenis.

GROEP 1

GROEP 1

GROEP 2

GROEP 2

GROEP 3

GROEP 3

GROEP 4

GROEP 4

GROEP 5

GROEP 5

GROEP 6

GROEP 6

GROEP 1

GROEP 1

GROEP 1

GROEP 1

GROEP 2

GROEP 2

GROEP 3

GROEP 3

GROEP 4

GROEP 4

GROEP 5

GROEP 5

GROEP 6

GROEP 6

GROEP 1

GROEP 1

EERSTE SLAVENTRANSPORT NAAR ZEELAND

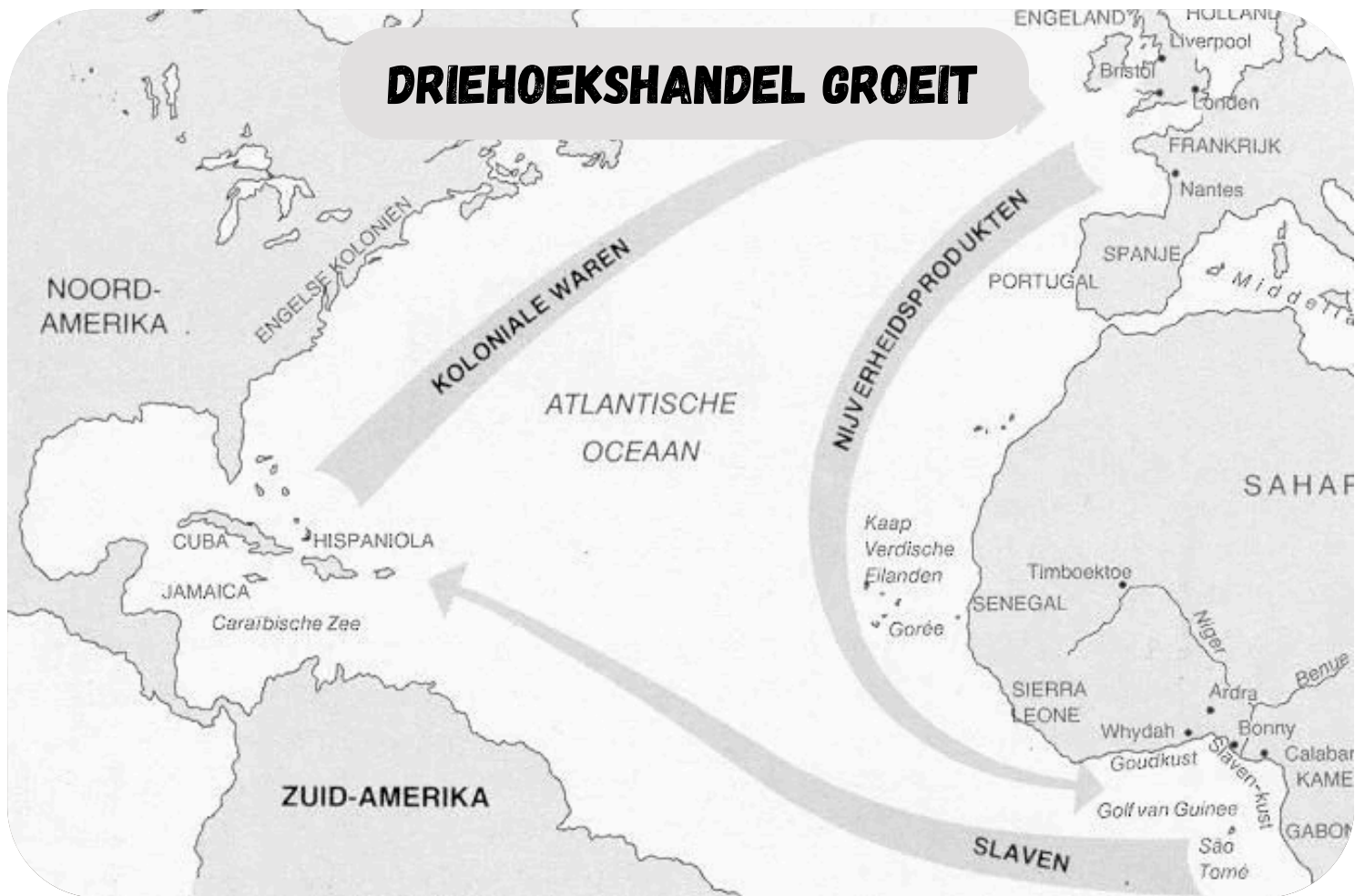

OPRICHTING WEST-INDISCHE COMPAGNIE (WIC)

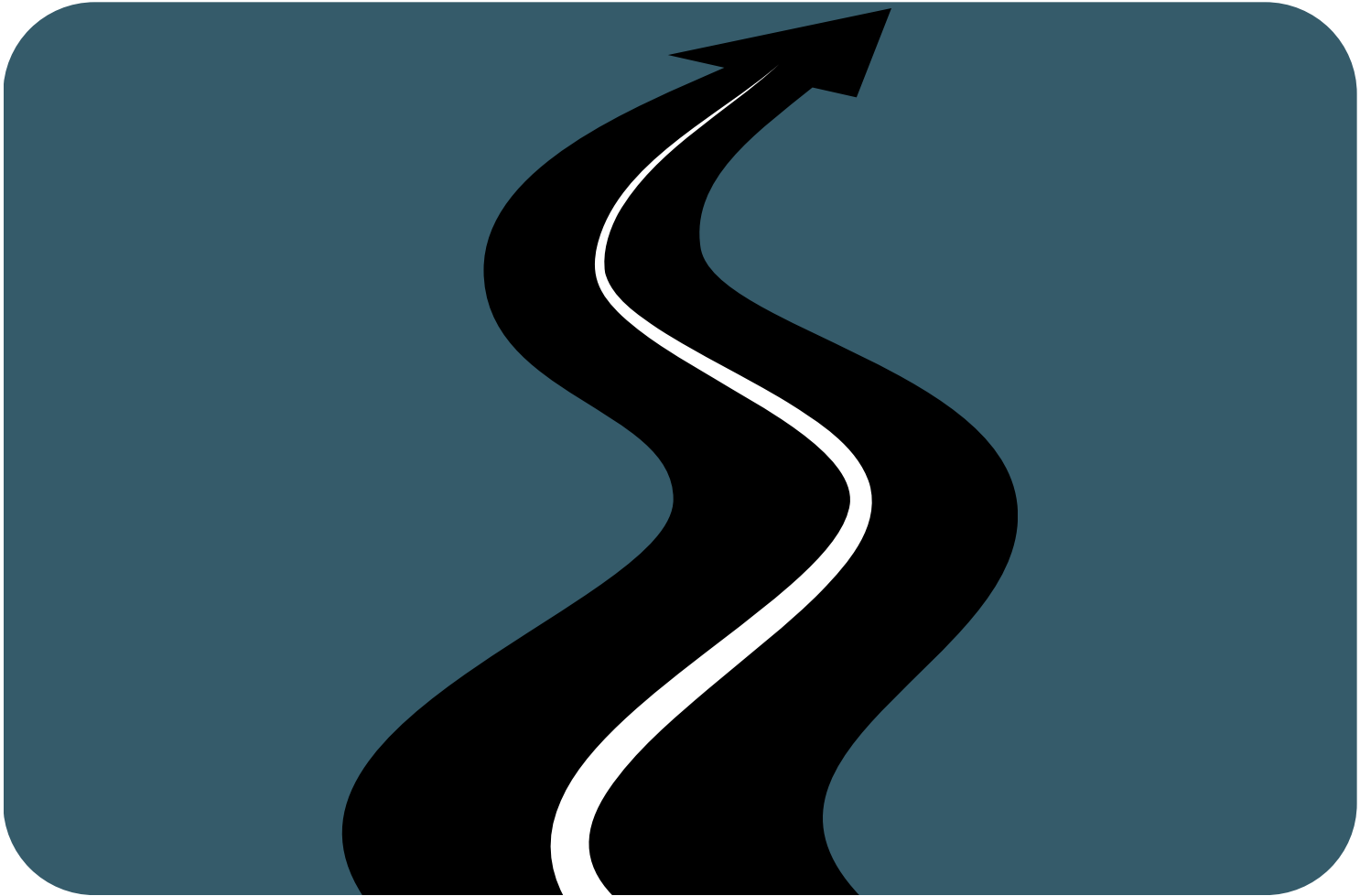

DRIEHOEKSHANDEL GROEIT

SLAVENOPSTAND OP CURAÇAO

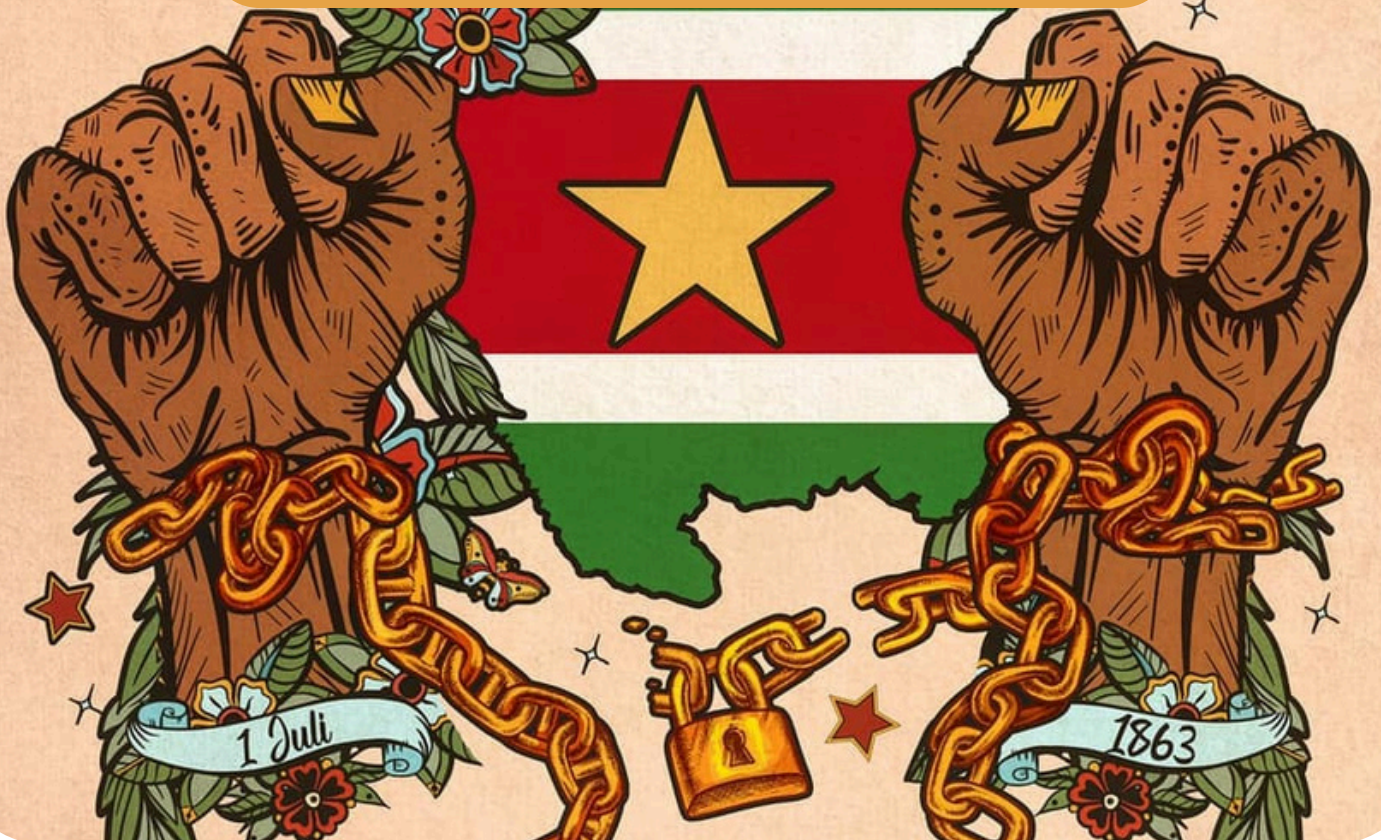

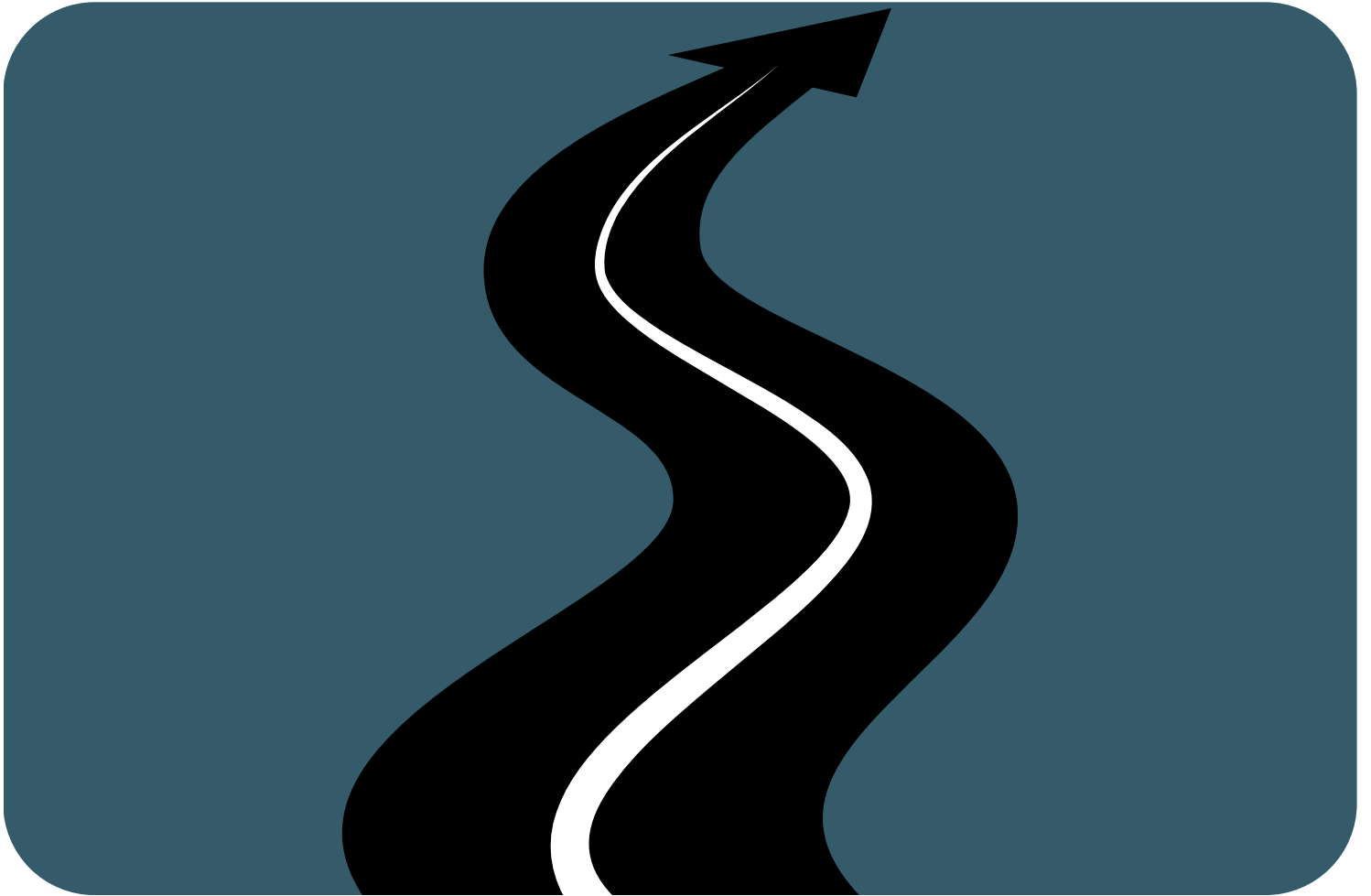
SLAVENSCHPEEPVAART AFGESCHAFT

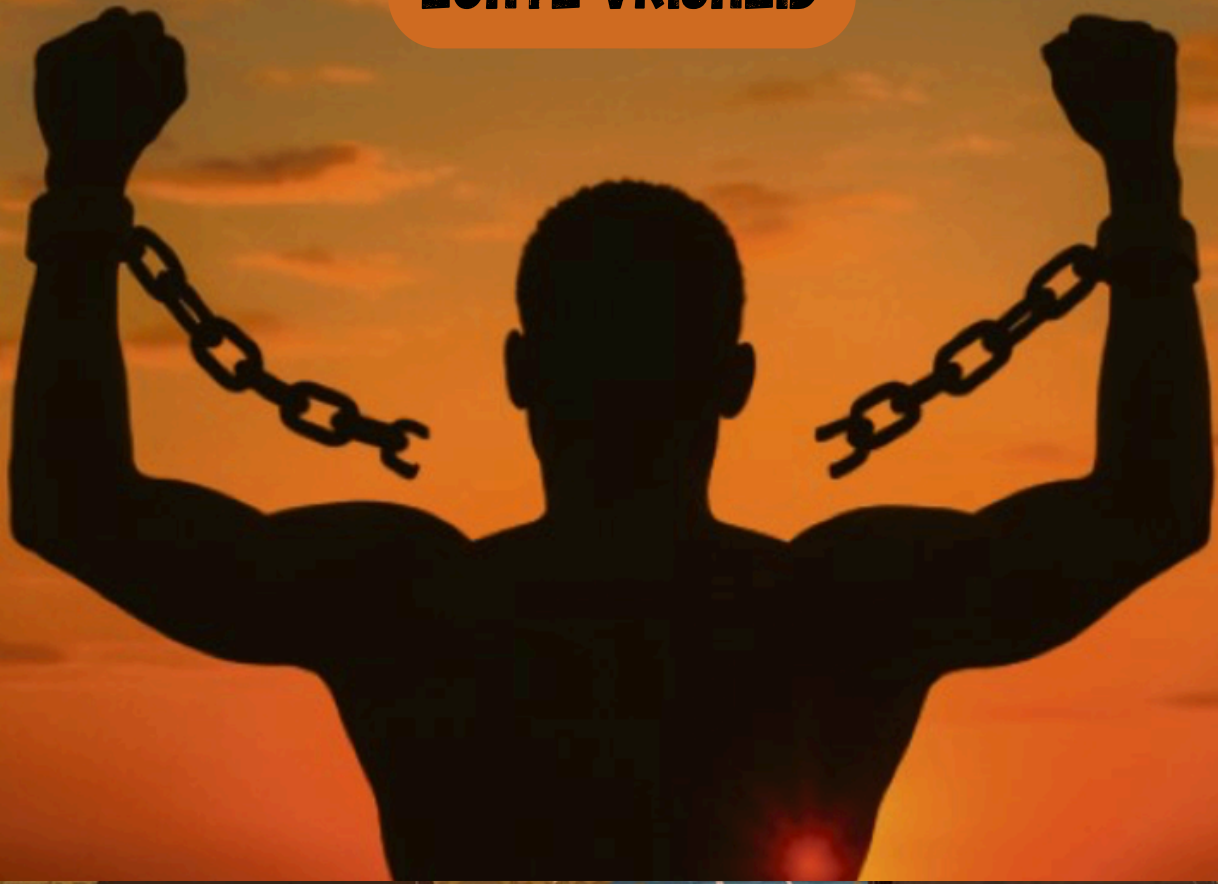
AFSCHAFFING SLAVERNIJ (KETI KOTI)

ISWELL

ECHTE VRIJHEID

REFLECTIEKAART

Wat zijn dingen die kinderen uit de tijd van de slavernij niet konden doen, en jij nu wel kan doen?

REFLECTIEKAART

Wat zijn dingen die kinderen uit de tijd van de slavernij niet konden doen, en jij nu wel kan doen?

REFLECTIEKAART

Is iedereen op de wereld vandaag even vrij?

REFLECTIEKAART

Is iedereen op de wereld vandaag even vrij?

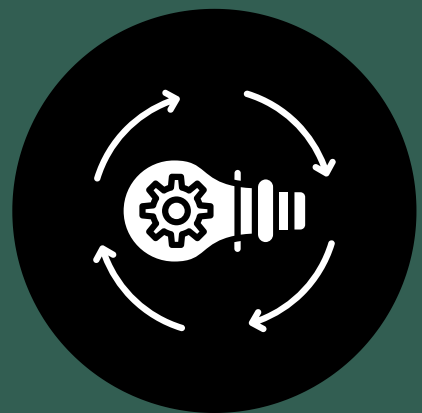
REFLECTIEKAART

REFLECTIEKAART

REFLECTIEKAART

REFLECTIEKAART

TEKEN OPDRACHT

Wat ga je doen?

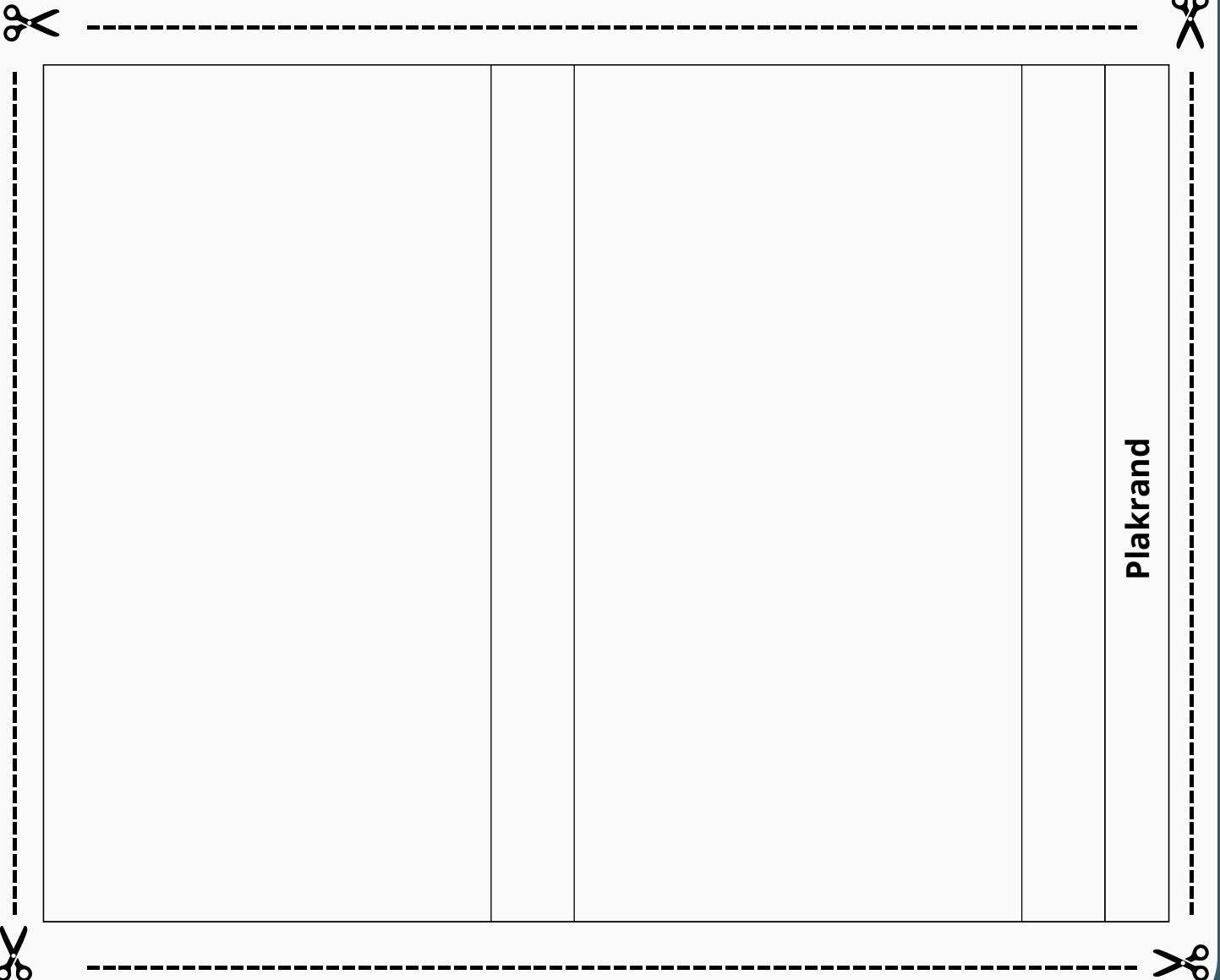
- Kleur en versier de wikkel op jouw manier
- Schrijf of teken op de wikkel: Wanneer voel jij je het meest gelukkig?

Dat kan iets kleins of groots zijn, bijvoorbeeld:

- Tijd met vrienden of familie
- sporten, gamen of muziek luisteren
- Buiten zijn, vakantie, dieren
- iets waar je trots op bent.

Belangrijk om te weten!

- Er is geen goed of fout
- Teken wat bij jou past
- Neem je tijd

----- ✂

--	--	--	--	--

Plakrand

----- ✂

VOORWERPEN FORMULIER

Wat ga je doen?

- Schrijf bij elke afbeelding iets over het voorwerp dat jij ziet, uit de tijd van de slavernij.

TIJDLIJN OPDRACHT

Je gaat een tijdlijn maken over de geschiedenis van de slavernij in Nederland. De kaartjes liggen door elkaar. Jullie taak is om ze in de juiste volgorde te leggen. Bij elk kaartje staat een hulpvraag. Die helpt je om online te zoeken naar informatie. Lees goed, kijk naar jaartallen, zo ontdek je samen hoe de geschiedenis is verlopen.

Oprichting West-Indische Compagnie (WIC)

Hulpvraag: Wat was de West-Indische Compagnie en wanneer begon die?"

Extra denk-hulp: Was dit vóór of na het eerste slavenschip?

Slavenopstand op Curaçao

Hulpvraag: Slavenopstand Curaçao 1795 – wat gebeurde er?"

Extra denk-hulp: Waarom kwamen mensen in opstand, denk je?

Afschaffing slavernij (Keti Koti)

Hulpvraag: Wat betekent Keti Koti en wat gebeurde er op 1 juli 1863?"

Extra denk-hulp: Waarom is deze dag nog steeds belangrijk?

Eerste slaventransport naar Zeeland

Hulpvraag: Wanneer kwam het eerste Nederlandse slavenschip aan in Nederland?"

Extra denk-hulp: Was dit heel lang geleden of juist kort geleden? In welke eeuw denk je?

Driehoekshandel groeit

Hulpvraag: Wat is de driehoekshandel en wanneer was die belangrijk?"

Extra denk-hulp: Welke drie plekken op de wereld horen bij de driehoekshandel?

Slaventransport verboden

Hulpvraag: Wanneer stopte Nederland met het vervoeren van slaven?"

Extra denk-hulp: Betekende dit dat slavernij toen meteen helemaal stopte?

ANTWOORDENBLAD TIJDLIJN OPDRACHT

1. 1596 – Eerste slaventransport naar Zeeland

Het eerste bekende Nederlandse slavenschip met mensen uit Afrika kwam aan in Zeeland.

2. 1621 – Oprichting West-Indische Compagnie (WIC)

Nederland kreeg een grote handelsorganisatie die meedeed aan de driehoeks-handel.

3. 1650-1700 – Driehoekshandel groeit

Schepen maakten een driehoek rond de oceaan met spullen en mensen.

4. 1795 – Slavenopstand op Curaçao

Op Curaçao probeerden mensen die slaaf waren om vrij te worden door in opstand te gaan.

5. 1814 – Slavenscheepvaart afgeschaft

Nederland verbood het vervoeren van mensen om te verkopen als slaven.

6. 1 juli 1863 – Afschaffing slavernij (Keti Koti)

Op 1 juli werden alle slaven in de Nederlandse koloniën vrijgelaten. Dit heet 'Keti Koti', dat betekent 'de ketenen zijn gebroken'.

7. 1873 – Echte vrijheid

Pas in 1873 mochten mensen echt weg van de plantages.

INTRODUCTIE BLAD VOOR DOCENT (1)

Introductie tekst:

Vandaag krijgen jullie een bijzondere les. We gaan het hebben over het slavernijverleden. Dat is een stukje geschiedenis dat belangrijk is om te kennen, maar waar we ook even bij stil moeten staan. We gaan samen ontdekken wat slavernij betekende, welke rol Nederland daarin speelde en hoe dit het leven van mensen en kinderen van jullie leeftijd beïnvloedde. We doen dit met een speciaal lespakket dat de Vrijheidskist heet. Luister goed, kijk goed en stel gerust vragen, want na de video starten we met een quiz. Het team dat het meeste weet, mag als eerste de Vrijheidskist openen.

Start de introductievideo (video 1)

Start informatievideo (video 2)

Na de video's, instructie voor de docent:

Na het bekijken van de video's verdeelt u de klas in groepjes van 5 à 6 leerlingen. De leerlingen gaan vervolgens een kennisquiz maken die hoort bij de Vrijheidskist.

U kunt deze quiz klassikaal opstarten op het digibord of een scherm, zodat alle groepjes tegelijk kunnen meedoen.

Uitleg antwoordkaarten:

Elk groepje krijgt antwoordkaarten in vier verschillende kleuren.

Neem even de tijd om de betekenis van deze kleuren uit te leggen:

- Groen – staat voor natuur en hoop
- Blauw – staat voor de zee en de overtocht
- Rood – staat voor macht en pijn
- Bruin – staat voor land en arbeid

Leg uit dat deze kleuren bewust zijn gekozen en verwijzen naar belangrijke thema's uit het slavernijverleden.

Tijdens de quiz:

- Lees de quizvragen één voor één.
- De leerlingen kiezen per vraag de kleur waarvan zij denken dat het juiste antwoord daarbij hoort.
- U houdt als docent de goede antwoorden bij en noteert welk groepje deze correct heeft.

Start de video van de Vrijheidskist (video 3)

Opening van de Vrijheidskist:

Het groepje met de meeste juiste antwoorden mag de Vrijheidskist openen.

Benadruk hierbij dat het niet alleen gaat om winnen, maar vooral om leren, samenwerken en begrijpen.

INTRODUCTIE BLAD VOOR DOCENT (2)

Inhoud Vrijheidskist & vervolg van de les:

1. Voorwerpen:

In de Vrijheidskist zitten verschillende voorwerpen. U bepaalt zelf de volgorde waarin deze worden besproken. Het doel is eerst nadenken en verbeelden, daarna pas uitleg.

Laat de leerlingen per voorwerp eerst zelf bedenken:

- Wat zou dit te maken kunnen hebben met slavernij?
- Wat zegt dit voorwerp over vrijheid of onvrijheid?

Voer hierover een kort gesprek en geef daarna onderstaande uitleg.

Deel het voorwerpen formulier uit aan de klas (aan de groepjes), laat ze dit invullen.

Als iedereen (ongeveer) klaar is, bespreek dan de antwoorden klassikaal.

Uitleg per voorwerp (kort verhaaltje):

1. Nootmuskaat

Nootmuskaat was vroeger heel waardevol. Nederland wilde hier veel geld mee verdienen. Om deze specerij te verbouwen en te verhandelen, werden mensen tot slaaf gemaakt en gedwongen te werken op plantages. Dit laat zien hoe winst en macht belangrijker werden gevonden dan mensenlevens.

2. Ketting

De ketting staat symbool voor onvrijheid. Tot slaaf gemaakte mensen werden vastgeketend zodat ze niet konden ontsnappen. Ze hadden geen zeggenschap over hun eigen leven. De ketting laat zien hoe vrijheid werd afgenomen.

3. Sleutel

De sleutel staat voor macht en controle. De mensen die de sleutel hadden, bepaalden wie vrij was en wie niet. Tot slaaf gemaakte mensen hadden zelf geen sleutel over hun eigen leven of toekomst.

4. Stok

De stok staat voor straf en angst. Mensen die niet gehoorzaamden of te langzaam werkten, werden gestraft. Dit werd gebruikt om controle te houden en mensen bang te maken.

5. Schip

Het schip staat voor de overtocht over zee. Veel mensen werden met schepen van Afrika naar andere landen vervoerd. De reis was lang, gevaarlijk en erg zwaar. Veel mensen overleefden deze reis niet.

INTRODUCTIE BLAD VOOR DOCENT (3)

2. Tijdlijn-opdracht:

- Elk groepje krijgt de verschillende afbeeldingen en hulpvragen om de tijdlijn te maken.
- De leerlingen krijgen tijd om zelf informatie op te zoeken via de beschikbare schoolmiddelen (bijvoorbeeld boeken of internet).

Daarna:

- Bespreekt u klassikaal de tijdlijn.
- Controleert u samen of de gebeurtenissen in de juiste volgorde liggen.
- Bespreek kort waarom sommige momenten belangrijk zijn.

3. Reflectie-opdracht – Wat betekent vrijheid?:

De leerlingen krijgen reflectiekaarten met bijvoorbeeld de vraag:

“Wat zijn dingen die kinderen uit de tijd van de slavernij niet konden doen en jij nu wel kan doen?”

- Bespreek deze vragen eerst in de groepjes.
- Daarna bespreekt u dit klassikaal.

Tweede quiz :

Deze quiz is om te zien wat de kinderen hebben geleerd van vandaag.

Afsluitende opdracht:

Om de les af te ronden krijgen de leerlingen een tekenopdracht:

- De leerlingen krijgen een sjabloon van een chocolade-wikkel van het merk Tony's Chocolonely.

Leg uit waarom juist deze reep:

Tony's Chocolonely staat voor het bestrijden van moderne slavernij in de chocolade-industrie. Dit laat zien dat slavernij niet alleen iets van vroeger is, maar dat vrijheid en eerlijke handel nu nog steeds belangrijk zijn.

- Teken en kleur op het sjabloon wanneer jij je het meest gelukkig voelt.
- Na het teken deel je een Tony's Chocolonely reep uit per leerling.
- Deze opdracht nemen ze mee naar huis en kunnen de kinderen samen met ouders/verzorgers bespreken.

Zo wordt het gesprek over vrijheid meegenomen naar huis en blijft het onderwerp ook na de les leven.